ప్రమథ నాథ్ ముఖర్జీ

వర్సెస్

పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రం

(కె.సి. దాస్ గుప్తా మరియు జె.సి. షా, న్యాయమూర్తులు)

1960

మార్చి 11

చట్టం:

క్రిమినల్ ట్రైయల్-నిందితుడిని వారెంట్ కేసుగా విచారించదగిన నేరం నుండి విడుదల చేశారు- పోలీసు నివేదికలో వెల్లడించిన వాస్తవాలపై సమన్ల కేసుగా ఏదైనా ఇతర విచారణ కోసం ప్రయత్నించవచ్చు-మేజిస్ట్రేట్ ద్వారా అవగాహన-శిక్షాస్మృతి (అయిదు(V)1898), ఎస్ .ఎస్.251ఎ (2), 190(1)(బి).

ముఖ్య గమనిక:

కలకత్తా కార్పొరేషన్ న్యాయాధికారి మరియు మరొకరిని స్వచ్ఛందంగా గాయపరిచినందుకు ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ ఎస్.332 ప్రకారం అప్పీలుదారుపై కలకత్తాలోని మేజిస్ట్రేట్ కోర్టులో క్రిమినల్ కేసు నమోదు చేయబడింది. ఇరువైపుల వాదనలు విన్న తర్వాత, ఎస్.332 కింద అభియోగాన్ని కొనసాగించలేమని మేజిస్ట్రేట్ అభిప్రాయపడ్డారు, అయితే భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని S.323 ప్రకారం ప్రాథమిక కేసును రూపొందించడానికి ఆధారాలు ఉన్నందున, అతను ఆ సెక్షన్ కింద అప్పీలుదారుపై అభియోగాలు మోపారు. అప్పీలుదారు నేరాన్ని అంగీకరించలేదు మరియు క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్లోని

ఎస్.251ఎ(2) నిబంధనల దృష్ట్యా, అతను నిర్దోషిగా ప్రకటించబడాలి మరియు ఎస్.323, ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ ప్రకారం నేరానికి సంబంధించిన విచారణను కొనసాగించడం సాధ్యం కాదని వాదించారు మరియు సమర్పించారు. మేజిస్ట్రేట్ వాదనను తిరస్కరించారు మరియు అప్పీలుదారుని దోషిగా నిర్ధారించారు.

వారెంట్ కేసుగా నేరం విచారించదగిన ఆరోపణకు(ట్రయబుల్ ఛార్జ్) సంబంధించి క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ యొక్క ఎస్.251ఎ(2) ప్రకారం విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్) ఇచ్చిన తర్వాత కూడా మేజిస్ట్రేట్ మరొక నేరానికి నిందితుడిని విచారించగలరా అనే ప్రశ్నపై పోలీసు రిపోర్ట్ నుండి తయారు చేయబడుతుంది:

ఎస్ .251ఎ లోని సబ్-ఎస్.(2) కింద ఉన్న అధికారాలను ఉపయోగిస్తూ మేజిస్ట్రేట్ చేసిన విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్), అన్ని నేరాలకు సంబంధించి నిందితుడిని విడుదల చేయడం కాదు, ఇందులో పేర్కొన్న వాస్తవాలతో పోలీసు నివేదిక తయారు చేయబడుతుంది. అధ్యాయం ఇరవై ఒకటి(XXI) కింద విచారణ చేయదగిన నేరాలకు సంబంధించి మాత్రమే విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్), అధ్యాయం ఇరవై(XX) కింద విచారణ చేయదగిన నేరాల ఆరోపణ(ఛార్జ్ లు)లు కూడా పోలీసు నివేదికలో ఉన్న స్థితిని ఏ విధంగానూ ప్రభావితం చేయదు. భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని ఎస్.332 కిందున్న నేరానికి సంబంధించి విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్) ఇచ్చిన తక్షణ కేసులో, ఎస్.323 కింద ఉన్న చిన్న నేరం, విరుద్ధంగా ఎటువంటి సూచన లేనందున మేజిస్ట్రేట్ కూడా స్వీకరించినందున విచారణకు మిగిలిపోయింది. ఇది క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ అధ్యాయం ఇరవై(XX) కింద విచారణ చేయదగిన నేరం

కావడంతో న్యాయమూర్తి(మేజిస్ట్రేట్) అధ్యాయం ఇరవై(XX) క్రింద ఉన్న విధానాన్ని సరిగ్గా అనుసరించారు.

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ యొక్క ఎస్.190(ఐ)(బి) ప్రకారం న్యాయాధికారి విచారణను స్వీకరించినప్పుడు, అతడు పోలీసు అధికారి నివేదించిన వాస్తవాల ఆధారంగా రూపొందించబడిన అన్ని నేరాలను పరిగణలోకి తీసుకుంటాడు అంతేకాని ఆ నేరాలలో కొన్నింటిని మాత్రమే కాదు.

తీర్పు:

క్రిమినల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: 1958లోని క్రిమినల్ అప్పీల్ నం. 116.

అదనపు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేట్, కలకత్తాలోని అదనపు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేట్ జూన్ 26, 1956 నాటి తీర్పు మరియు ఆర్డర్ నుండి ఉత్పన్నమైన, 1956 యొక్క క్రిమినల్ రివిజన్ నెం.1158లో కలకత్తా ఉన్నత న్యాయస్థానం(హైకోర్టు) యొక్క ఫిబ్రవరి 28, 1957 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు(ఆర్డర్) నుండి అప్పీల్ జి.ఆర్. కేసులో నం.284 ఆఫ్ 1956.

అప్పీలుదారు తరపున కే.ఆర్. చౌదరి.

ప్రతివాది తరపున బి. సేన్, పి.కె. బోస్ కోసం పి.కె. ఘోస్.

1960. మార్చి 1 1. కోర్టు తీర్పును దాస్ గుప్తా, జె. వెలువరించారు– ఈ అప్పీల్లో లేవనెత్తిన ప్రశ్న ఏమిటంటే, న్యాయమూర్తి క్రిమినల్ ప్రొసిజర్ కోడ్ లోని ఎస్. 251ఎ(2) క్రింద విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్) ఇచ్చిన తర్వాత వారెంట్ కేసుగా విచారణ చేయదగిన నేరానికి సంబంధించిన

ఆరోపణ(ఛార్జ్) కోసం, పోలీసు నివేదిక ద్వారా వెల్లడించిన మరొక నేరానికి నిందితుడిని విచారించడానికి ఇంకా ఆరోపణల(సమన్స్) కేసుగా విచారణ కొనసాగించవచ్చు.

ఐ .పి.సి లోని ఎస్.332 ప్రకారం "శిశిర్ కుమార్ బోస్, కలకత్తా కార్పొరేషన్ బంట్రోతు(బెయిలిఫ్) మరియు చంద్రశేఖర్ భట్టాచార్జి, కలకత్తా కార్పొరేషన్ ఉద్యోగులు ఫిర్యాదుదారుని స్వచ్ఛందంగా చెక్కముక్కతో గాయపరిచారు, ఆ వ్యక్తులు ప్రభుత్వ సేవకులుగా తమ విధులను నిర్వర్తించకుండా నిరోధించే ఉద్దేశ్యంతో అతనిపై నేరం మోపిన పోలీసు నివేదిక ఆధారంగా అప్పీలుదారుపై కేసు నమోదు చేయబడింది." ఎస్.173 క్రిమినల్ ప్రొసిజర్ కోడ్ లో సూచించిన పత్రాలతో తనకు తానుగా సంతృప్తి చెందిన తర్వాత న్యాయమూర్తి(మేజిస్ట్రేట్) నిందితులకు అందజేయబడిన పత్రాలను పరిశీలించారు మరియు ఇరుపక్షాల న్యాయవాదుల వాదనలు విన్న తర్వాత భారతీయ శిక్షాస్మృతి లోని ఎస్.332 కింద మోపబడిన అభియోగం నిలబడలేకపోయిందని అభిప్రాయపడ్డారు. అయితే ఐ.పి.సి. 323 క్రింద ప్రాథమిక కేసును స్థాపించేందుకు ఆధారాలు ఉన్నాయని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. తదనుగుణంగా ఆయన నిందితుడిపై ఎస్.323 ఐ.పి.సి. క్రింద అభియోగాలు మోపారు. అతడిని విచారించి మరియు అతడు నిర్దోషి అని అంగీకరించినప్పుడు మరియు విచారణకు వచ్చినట్లు చెప్పినప్పుడు ప్రాసిక్యూషన్ సాక్షుల పరిశీలన కోసం కేసును పోస్ట్ చేసింది. తదుపరి విచారణ తేదీలో క్రిమినల్ ప్రొసిజర్ కోడ్ లోని ఎస్.251(2) నిబంధనల దృష్ట్యా నిందితుల తరపున ఒక సమర్పణ జరిగింది నిందితులను పూర్తిగా నిర్దోషిగా విడుదల చేయబడాలి మరియు ఎస్.323 ఐ.పి.సి. క్రింద నేరానికి ఎటువంటి విచారణ జరగకూడదు. మేజిస్ట్రేట్ ఈ వాదనను తోసిపుచ్చారు మరియు అధ్యాయం ఇరవై (ఛాప్టర్ XX) లోని ఎస్.323 ఐ.పి.సి. క్రింద నేర విచారణ కొనసాగుతుందని ఆదేశమిచ్చారు. ఆ విధానాన్ని అనుసరించారు మరియు చివరకు నిందితుడిని ఐ.పి.సి. ఎస్.323 కింద శిక్ష విధించారు

మరియు యాభై రూపాయల జరిమానా మాత్రమే చెల్లించాలని మరియు విఫలమైతే ఒక నెల కఠిన కారాగార శిక్ష అనుభవించాలని తీర్పునిచ్చింది. ఈ ఉత్తర్వును ఎస్.439 క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ క్రింద పునర్విచారణ కోసం అప్పీలుదారు సమర్పించిన దరఖాస్తును ఉన్నత న్యాయస్థానం (హైకోర్టు) తిరస్కరించింది. "మేజిస్ట్రేట్ తన ముందు ఉన్న మెటీరియల్పై నిందితుడి ఆరోపణల(సమన్ల) కేసులో నేరం చేసినట్లు గుర్తిస్తే, అతను క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ యొక్క ఇరవయ్యవ (XX) అధ్యాయం లోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా కొనసాగే హక్కు మరియు బాధ్యతను కలిగి ఉంటాడు అనే అభిప్రాయాన్ని విద్యాధిక న్యాయమూర్తి కలిగి ఉన్నారు. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని ఎస్.251ఎ లోని సబ్-ఎస్.(2) లో ఉపయోగించిన "డిశ్చార్జ్" అనే పదాన్ని తప్పనిసరిగా నిందితుడిపై అభియోగపత్రం(ఛార్జ్-షీట్) చేయబడిన నిర్దిష్ట నేరానికి సంబంధించి విడుదల(డిశ్చార్జ్)ని సూచిస్తున్నట్లు చదవాలి. ఇతర నేరాలకు నిందితుడిపై విచారణ జరపలేమని దీని ఆవశ్యకమైన అర్థం కాదు, ఎస్.251ఎ(2) కింద విడుదలైనప్పటికీ, క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని అధ్యాయం ఇరవై (ఛాప్టర్ XX) కింద ఆరోపణల(సమన్ల) కేసు నేరం చెప్పండి. ప్రస్తుత అప్పీల్ రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 134(ఐ)(సి) ప్రకారం హైకోర్టు మంజూరు చేసిన ప్రమాణ పత్రం(సర్టిఫికేట్) యొక్క బలంపై దాఖలు చేయబడింది.

ఎస్ ఎస్. 251 మరియు 251(ఎ) యొక్క సంబంధిత నిబంధనలు ఈ పదాలలో ఉన్నాయి:-

" ఎస్. 251 :- మేజిస్ట్రేట్ల ద్వారా వారెంట్-కేసుల విచారణలో, మేజిస్ట్రేట్లు :-

(ఎ) పోలీసు నివేదికపై ఏర్పాటు చేయబడిన ఏదైనా సందర్భంలో, ఎస్.251 లో పేర్కొన్న విధానాన్ని అనుసరించండి; మరియు

(బి) ఏదైనా ఇతర సందర్భంలో, ఈ అధ్యాయంలోని ఇతర నిబంధనలలో పేర్కొన్న విధానాన్ని అనుసరించండి.

ఎస్. 251 ఎ. (1)... .....

(2) ఎస్ .173 లో సూచించబడిన అన్ని పత్రాలను పరిగణనలోకి తీకున్నట్లయితే మరియు న్యాయమూర్తి(మేజిస్ట్రేట్) అవసరమని భావించినట్లుగా నిందితుడిని ఏదైనా పరీక్షించి, ప్రాసిక్యూషన్ మరియు నిందితుడి వాదనలు వినిపించడానికి అవకాశం ఇచ్చిన తర్వాత, మేజిస్ట్రేట్ నిందితుడిపై ఉన్న అభియోగాన్ని నిరాధారమైనదిగా పరిగణించి, అతన్ని విడుదల చేయాలి.

(3) అటువంటి పత్రాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, అటువంటి పరీక్ష ' ఏదైనా ఉంటే, విచారణ(ప్రాసిక్యూషన్) మరియు నిందితుడి వాదనలు వినిపించడానికి అవకాశం ఇస్తే, నిందితుడు ఒక నేరానికి పాల్పడ్డాడని భావించడానికి కారణం ఉందని మేజిస్ట్రేట్ అభిప్రాయపడ్డారు. ఈ అధ్యాయం క్రింద విచారించదగిన నేరం, అటువంటి న్యాయమూర్తి(మేజిస్ట్రేట్) ప్రయత్నించడానికి సమర్థుడు మరియు అతని అభిప్రాయం ప్రకారం, అతను తగిన విధంగా శిక్షించగలడు, అతను నిందితుడిపై వ్రాతపూర్వకంగా ఒక అభియోగాన్ని రూపొందించాలి."

ఎస్ .251 ఎ లోని సబ్-ఎస్.(2) లేదా సబ్-ఎస్.(3) క్రింద ఆయన ద్వారా చర్య తీసుకోవాలా అని నిర్ణయించడంలో ఇది చాలా స్పష్టంగా ఉంది. ఒక నిందితుడు అధ్యాయం ఇరవై ఒకటి (ఛాప్టర్ XXI) కింద విచారణ చేయదగిన నేరానికి పాల్పడినట్లు భావించడానికి ఏదైనా కారణం ఉందా లేదా అలాంటి కారణం అనే అభిప్రాయాన్ని న్యాయమూర్తి(మేజిస్ట్రేట్) రూపొందించాలి. అధ్యాయం ఇరవై ఒకటి (ఛాప్టర్ XXI) ప్రకారం శిక్షార్హమైన నేరానికి నిందితుడు పాల్పడినట్లు ఆయన అభిప్రాయపడితే,

మేజిస్ట్రేట్ ప్రయత్నించడానికి సమర్థుడు మరియు అది తగిన విధంగా శిక్షింపబడవచ్చు ఆయన విచారణ కొనసాగించవచ్చు. అయితే అధ్యాయం ఇరవై ఒకటి (ఛాప్టర్ XXI) ప్రకారం శిక్షార్హమైన నేరం నిందితుడిచే చేయబడిందని భావించడానికి ఎటువంటి కారణం లేదని ఆయన అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరుచుకున్నప్పుడు, నిందితుడిని విడుదల చేయడమే అతని బాధ్యత. అసలు ప్రశ్న ఏమిటంటే, ఎస్.251 ఎ లోని సబ్-ఎస్.(2) క్రింద ఉన్న అధికారాలను వినియోగించుకుంటూ న్యాయమూర్తి(మేజిస్ట్రేట్) ద్వారా విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్) ఇచ్చినప్పుడు అన్ని నేరాలకు సంబంధించిన విడుదల(డిశ్చార్జ్) పోలీసు నివేదికలో పేర్కొన్న వాస్తవాలను బయటపెడతాయా? సమాధానం ప్రతికూలంగా ఉండాలి. న్యాయమూర్తి(మేజిస్ట్రేట్) ఎస్.251 క్రింద ఆర్డర్ చేసినప్పుడు ఆయన అలా చేస్తాడు, అధ్యాయం XXI కింద విచారణ చేయదగిన నేరాల యొక్క పోలీసు నివేదికలో చేసిన అభియోగం నిరాధారమైనదో కాదో పరిశీలించిన తర్వాత అటువంటి నేరానికి సంబంధించిన అభియోగం నిరాధారమైనదని ఆయన అభిప్రాయపడ్డాడు; కానీ విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్)లో అధ్యాయం ఇరవై ఒకటి(ఛాప్టర్ XXI) క్రింద విచారణ(ట్రయల్) చేయగలిగిన అభియోగపత్రం(ఛార్జ్-షీట్)లో పేర్కొన్న నేరాలకు మాత్రమే ప్రస్తావన ఉంటుంది. అభియోగపత్రం(ఛార్జ్-షీట్)లో పేర్కొన్న వాస్తవాలు అధ్యాయం ఇరవై ఒకటి(ఛాప్టర్ XXI) కింద ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ నేరాలను వారెంట్ కేసులుగా మరియు అధ్యాయం ఇరవై(చాప్టర్ XX) కింద ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ ఇతర నేరాలను విచారించగలవని చాలా తరచుగా జరుగుతుంది. అధ్యాయం ఇరవై ఒకటి(ఛాప్టర్ XXI) కింద విచారించదగిన నేరాలకు సంబంధించి మాత్రమే విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్), అధ్యాయం ఇరవై(ఛాప్టర్ XX) క్రింద విచారణ చేయదగిన నేరాల ఆరోపణ(ఛార్జ్) లు కూడా పోలీసు రిపోర్ట్లో ఉన్న స్థితిని ఏ విధంగానూ ప్రభావితం చేయదు.

కానీ, అప్పీలుదారు తరపు విద్యాధిక న్యాయవాది మాట్లాడుతూ, మెజిస్ట్రేట్ ఆ ఇతర నేరాల విచారణను అధ్యాయం ఇరవై(చాప్టర్ XX) క్రింద విచారించదగినది(ట్రైబుల్) చేయలేరు, ఎందుకంటే అలాంటి ఇతర నేరాల గురించి ఎటువంటి అవగాహన లేదు. అధ్యాయం ఇరవై(ఛాప్టర్ XX) క్రింద విచారించదగిన ఈ నేరాలకు సంబంధించి తాజా ఫిర్యాదు చేసిన తర్వాత మాత్రమే, న్యాయమూర్తి(మేజిస్ట్రేట్) చట్టం సూచించిన విధానాన్ని అనుసరిస్తూ వాటిని విచారించవచ్చని అతను వాదించాడు. ఈ వాదన మేజిస్ట్రేట్ క్రిమినల్ ప్రొసిజర్ కోడ్ 190(1)(బి) క్రింద నేరాలను తీసుకున్నప్పుడు వాస్తవాన్ని విస్మరిస్తుంది. ఆయన పోలీసు అధికారి నివేదించిన వాస్తవాల ద్వారా ఏర్పడిన అన్ని నేరాలను పరిగణలోకి తీసుకుంటారు మరియు అలాంటి కొన్ని నేరాలను మాత్రమే కాదు. ఉదాహరణకు, పోలీసు నివేదికలో పేర్కొన్న వాస్తవాలు ఐ.పి.సి. ఎస్.379 క్రింద నేరం అయితే ఐ.పి.సి. ఎస్.426 కింద కూడా ఒకటైతే, మేజిస్ట్రేట్ విచారణ నేరం ఐ.పి.సి. ఎస్.379 క్రింద మాత్రమే కాకుండా ఐ.పి.సి. ఎస్.426 కింద కూడా విచారణ చేస్తారు. ప్రస్తుత కేసులో పోలీసు నివేదిక ఐ.పి.సి. ఎస్.332 కింద నేరంగా పరిగణించబడే వాస్తవాలను పేర్కొంది, కానీ ఈ వాస్తవాలు ఎస్.323 క్రింద చిన్న నేరాన్ని కూడా తప్పనిసరి చేస్తాయి.

మెజిస్ట్రేట్ నేరాన్ని ఎస్.332 ఐ.పి.సి. లో ఎస్.190(1)(బి) క్రిమినల్ ప్రొసిజర్ కోడ్ క్రింద విచారణకు తీసుకున్నప్పుడు, ఎస్.323 ఐ.పి.సి. కింద ఉన్న చిన్న నేరాన్ని కూడా పరిగణలోకి తీసుకోకూడదు. పర్యవసానంగా, ఎస్.323 ఐ.పి.సి. క్రింద నేరానికి సంబంధించి విడుదల ఉత్తర్వు(డిశ్చార్జ్ ఆర్డర్) చేసిన తర్వాత కూడా ఎస్.332 క్రింద చిన్న నేరం ఎస్.323 క్రింద విరుద్ధమైన సూచనలు లేనందున విచారణ కోసం మిగిలిపోయింది. ఇది అధ్యాయం ఇరవై (ఛాప్టర్ XX) క్రిమినల్ ప్రొసిజర్ కోడ్ క్రింద విచారణ చేయదగిన నేరం మేజిస్ట్రేట్ అధ్యాయం ఇరవై (చాప్టర్ XX)క్రింద ఉన్న విధానాన్ని సరిగ్గా అనుసరించారు.

తదనుగుణంగా అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.

అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.